

310

D E K R E T

z dnia 21 grudnia 1955 r.

o zmianie przepisów wojskowego postępowania karnego.

Celem usprawnienia pracy organów wymiaru sprawiedliwości oraz najpełniejszego zagwarantowania praw obywateli stanowi się, co następuje:

Art. 1. W Kodeksie Wojskowego Postępowania Karnego wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 16:

a) ustęp czwarty otrzymuje brzmienie:

„organa bezpieczeństwa publicznego — do wojskowych organów bezpieczeństwa, organów bezpieczeństwa publicznego. Milicji Obywatelskiej”,

b) po ustępie dziewiątym dodaje się nowy ustęp w brzmieniu:

„oficer śledczy” — do oficerów śledczych prokuratury, wojskowych organów bezpieczeństwa, organów bezpieczeństwa publicznego”,

c) w ustępie przedostatnim po wyrazach „oficerów śledczych” dodaje się wyraz „prokuratury”;

2) w art. 26 wprowadza się nowy § 5 w brzmieniu:

„§ 5. W toku postępowania przygotowawczego postanowienia i zarządzenia może wydawać również prowadzący dochodzenie lub śledztwo.”;

3) w art. 28 w § 1 po wyrazie „wojskowa” dodaje się wyrazy „oraz inne organa prowadzące dochodzenie lub śledztwo.”;

4) w art. 31 w § 1 skreśla się wyrazy „wymiaru sprawiedliwości”;

5) w art. 32 wprowadza się nowy § 4 w brzmieniu:

„§ 4. W toku postępowania przygotowawczego uprawnienia określone w §§ 1, 2 i 3 przysługują również prowadzącemu dochodzenie lub śledztwo.”;

6) w art. 36 w § 2 po wyrazie „śledczy” dodaje się wyraz „prokuratury”;

7) art. 44 otrzymuje brzmienie:

„Art. 44. Podejrzany jest ten, co do którego wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów; oskarżonym jest ten, przeciwko któremu wszczęto postępowanie sądowe; skazanym jest ten, czyją winę ustalono wyrokiem.”;

8) w art. 48 wprowadza się nowe §§ 3 i 4 w brzmieniu:

„§ 3. Oskarżony może mieć obrońcę z wyboru lub z urzędu.

§ 4. Obrońcę z urzędu wyznacza przewodniczący sądu:

a) w przypadkach wskazanych w art. 53 § 3, jeżeli oskarżony nie ma obrońcy z wyboru,

b) na prośbę oskarżonego.”;

9) w art. 53:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Obrońca ma prawo do udziału przy zaznajomieniu podejrzanego z materiałami śledztwa (art. 171 § 1).”;

b) wprowadza się nowe §§ 3 i 4 w brzmieniu:

„§ 3. Udział obrońcy jest obowiązkowy:

a) przy zaznajomieniu podejrzanego z materiałami śledztwa (art. 171 § 1) — jeżeli podejrzany jest nieletni, głuchy, niemy lub posiada inne ułomności fizyczne, które pozbawiają go możliwości normalnej obrony, lub zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego poczytalności;

b) w rozprawie.

§ 4. Sąd na wniosek oskarżonego może uznać, że udział obrońcy w rozprawie nie jest obowiązkowy, chyba że zachodzi jedna z okoliczności wymienionych w § 3 lit. a) albo przestępstwo jest zagrożone karą śmierci.”;

10) art. 54 otrzymuje brzmienie:

„Art. 54. Jeżeli zachodzi jedna z okoliczności wymienionych w art. 53 § 3 lit. a), a podejrzany nie ma obrońcy, prokurator zawiadamia o tym przewodniczącego sądu najpóźniej przed przystąpieniem do zaznajomienia podejrzanego z materiałami śledztwa (art. 171 § 1).”;

11) w art. 74 wprowadza się nowy § 4 w brzmieniu:

„§ 4. O wezwaniu biegłych wydaje się postanowienie, w którym określa się zagadnienia wymagające opinii biegłych.”;

12) art. 99 otrzymuje brzmienie:

„Art. 99. § 1. Środki zapobiegawcze stosuje się tylko na mocy postanowienia sądu wojskowego lub prokuratora wojskowego.

§ 2. Środki zapobiegawcze wolno stosować dopiero po wydaniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów.

§ 3. Odpis postanowienia sądu lub prokuratora o zastosowaniu środka zapobiegawczego doręcza się za pokwitowaniem podejrzanemu przy przystąpieniu do wykonania i przesyła się władzy wykonującej środek zapobiegawczy. O zastosowaniu środka zapobiegawczego zawiadamia się przełożoną władzę wojskową podejrzanego.

§ 4. Na postanowienie o zastosowaniu środka zapobiegawczego służy zażalenie w każdym stadium postępowania niezależnie od jakichkolwiek terminów.”;

13) dotychczasową treść art. 99 oznacza się jako art. 100 § 1; dotychczasową treść art. 100 oznacza się jako art. 100 § 2;

14) art. 102 uchyla się;

15) art. 104 otrzymuje brzmienie:

„Art. 104. § 1. Tymczasowe aresztowanie w toku dochodzenia i śledztwa może trwać najwyżej 3 miesiące.

- § 2. Jeżeli zachodzą uzasadnione przyczyny, właściwy prokurator wojskowy wyższego rzędu może przedłużyć tymczasowe aresztowanie o jeden miesiąc, a Naczelny Prokurator Wojskowy o dalsze dwa miesiące.
- § 3. Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej może przedłużyć areszt do dziewięciu miesięcy.
- § 4. Najwyższy Sąd Wojskowy może na wniosek Prokuratora Generalnego udzielić dalszego przedłużenia tymczasowego aresztowania na czas oznaczony, jeżeli ze względu na szczególne okoliczności sprawy nie można było ukończyć postępowania przygotowawczego w terminie wskazanym w § 3.”;
- 16) w art. 107:
- a) dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i po wyrazach „niezwłocznie doprowadzić” dodaje się wyrazy „do prokuratora wojskowego, a gdyby to było utrudnione —”;
- b) wprowadza się nowy § 2 w brzmieniu:
„§ 2. Zatrzymanego można przesłuchać w charakterze podejrzanego jeszcze przed wydaniem postanowienia o przedstawieniu zarzutów.”;
- 17) w art. 108 dotychczasową treść § 2 oznacza się jako § 3 i wprowadza się nowy § 2 w brzmieniu:
„§ 2. Organ dokonujący zatrzymania powinien niezwłocznie wystąpić do sądu wojskowego lub prokuratora wojskowego z wnioskiem o tymczasowe aresztowanie.”;
- 18) po art. 108 wprowadza się nowe art. 108¹ i 108² w brzmieniu:
„Art. 108¹. § 1. W przypadkach określonych w art. 106 — 108 odpis postanowienia o aresztowaniu należy najdalej w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania doręczyć za pokwitowaniem aresztowanemu oraz przesłać do władzy wykonującej tymczasowe aresztowanie.
§ 2. Zatrzymany powinien być zwolniony, jeżeli w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania nie doręczono mu postanowienia sądu lub prokuratora o tymczasowym aresztowaniu.
Art. 108². Organ wymiaru sprawiedliwości, który wydał postanowienie o tymczasowym aresztowaniu, obowiązany jest w najkrótszym czasie zawiadomić o tym osobę najbliższą podejrzanego.”;
- 19) w art. 144 w § 2:
- a) lit. e) otrzymuje brzmienie:
„e) zaznajomienie podejrzanego z wszystkimi materiałami zebranymi w postępowaniu przygotowawczym (art. 171 § 1);”;
- b) dotychczasowe lit. e) i f) oznacza się jako lit. f) i g);
- 20) w art. 156 w § 1 wyrazy „wojskowe organa bezpieczeństwa” zastępuje się wyrazami „organa Milicji Obywatelskiej”;
- 21) art. 160 uchyla się;
- 22) art. 164 otrzymuje brzmienie:
„Art. 164. § 1. Śledztwo wszczyna i prowadzi oficer śledczy na zarządzenie prokuratora wojskowego lub z własnej inicjatywy.
§ 2. O wszczęciu śledztwa z własnej inicjatywy oficer śledczy niezwłocznie zawiadamia prokuratora wojskowego.
§ 3. Śledztwo może wszczynać i prowadzić prokurator wojskowy.”;
- 23) art. 166 otrzymuje brzmienie:
„Art. 166. § 1. Jeżeli dane istniejące w chwili wszczęcia śledztwa lub zebrane w toku śledztwa zawierają dostateczne podstawy do przedstawienia określonej osobie zarzutów, oficer śledczy sporządza postanowienie o przedstawieniu zarzutów, ogłasza je niezwłocznie danej osobie, a następnie przesłuchuje ją w charakterze podejrzanego.
§ 2. Postanowienie o przedstawieniu zarzutów powinno zawierać:
a) wskazanie osoby podejrzanego,
b) określenie czynu zarzucanego podejrzanemu,
c) wskazanie kwalifikacji prawnej tego czynu.
§ 3. W wyjątkowych wypadkach, gdy niezwłoczne ogłoszenie postanowienia o przedstawieniu zarzutów utrudniłoby w poważnym stopniu postępowanie karne, ogłoszenie postanowienia o przedstawieniu zarzutów może być odroczone najdalej do 14 dni. Odroczenie to wymaga pisemnej zgody prokuratora wojskowego.
§ 4. Jeżeli w toku śledztwa ujawni się, że podejrzanym popełnił czyn nie objęty wydanym uprzednio postanowieniem o przedstawieniu zarzutów, oficer śledczy wydaje nowe postanowienie, którym zmienia lub uzupełnia poprzednie, i niezwłocznie ogłasza je podejrzanemu.”;
- 24) w art. 167:
- a) §§ 1 i 2 uchyla się,
b) w § 3 wyraz „ma” zastępuje się wyrazami „i jego obrońca mają”,
c) w § 4 po wyrazie „podejrzanego” dodaje się wyrazy „lub jego obrońcy”;
- 25) art. 168 uchyla się;
- 26) art. 171 otrzymuje brzmienie:
„Art. 171. § 1. Jeżeli oficer śledczy uzna, że śledztwo dostarczyło podstaw do wniesienia aktu oskarżenia, zaznajamiania podejrzanego z wszystkimi materiałami śledztwa i poucza go o przysługującym mu prawie przejrzenia akt i złożenia wniosku o uzupełnienie śledztwa. Z czynności tych spisuje się protokół.
§ 2. Jeżeli nie zajdzie potrzeba uzupełnienia śledztwa, oficer śledczy wydaje postanowienie o zamknięciu śledztwa i ogłasza je podejrzanemu, po czym sporządza akt

oskarżenia i przedkłada akta prokuratorów wojskowych wraz z załącznikami sprawy oraz w miarę możliwości dowodami rzeczowymi.

- 3) Jeżeli przy sporządzeniu aktu oskarżenia zachodzi potrzeba zmiany kwalifikacji czynu na surowszą lub oskarżenia o inny czyn, aniżeli zarzucony podejrzanemu, w postanowieniu o przedstawieniu zarzutów sporządza się nowe postanowienie o przedstawieniu zarzutów, ogłasza się je podejrzanemu i przesłuchuje się go na treść zarzutów, a w razie potrzeby uzupełnia się śledztwo.”;

27) art. 172 uchyla się;

28) art. 175 otrzymuje brzmienie:

„Art. 175. § 1. Przy czynnościach dokonywanych w toku dochodzenia lub śledztwa inne osoby obok uczestniczących w czynności mogą być obecne tylko wtedy, gdy kodeks niniejszy tak stanowi albo gdy uzna to za potrzebne prowadzący dochodzenie lub śledztwo albo prokurator wojskowy.

§ 2. Obecność tych osób zaznacza się w protokole czynności.”;

29) po art. 179 wprowadza się nowy art. 179¹ w brzmieniu:

„Art. 179¹. Na postanowienia, zarządzenia i inne czynności prowadzącego dochodzenie lub śledztwo służy zażalenie osobom, których prawa zostały przez te czynności naruszone.”;

30) dotychczasowy rozdział IV działu VII oznacza się jako rozdział V, a po art. 179¹ wprowadza się nowy rozdział IV i nowe art. 179² — 179⁶ w brzmieniu:

„R o z d z i a ł I V.

Nadzór prokuratora wojskowego nad postępowaniem przygotowawczym.

Art. 179². § 1. Nadzór nad postępowaniem przygotowawczym sprawuje prokurator wojskowy.

§ 2. Prokurator wojskowy jest obowiązany do czuwania nad przebiegiem całego postępowania przygotowawczego, a przede wszystkim do systematycznego wglądu w akta dochodzenia i śledztwa.

§ 3. Zarządzenia prokuratora wojskowego są wiążące dla prowadzącego dochodzenie lub śledztwo.

Art. 179³. Prokurator wojskowy z tytułu sprawowanego nadzoru może w każdym czasie:

- a) zaznajamiać się z zamierzeniami prowadzącego dochodzenie lub śledztwo oraz wydawać w tym zakresie zarządzenia;
- b) brać udział w dochodzeniu i śledztwie, w szczególności uczestniczyć w czynnościach dokonywanych przez prowadzącego dochodzenie lub śledztwo albo samodzielnie ich dokonywać;
- c) wydawać wszelkie potrzebne postanowienia i zarządzenia, w szczególności uchylać lub

zmieniać postanowienia i zarządzenia wydane przez prowadzącego dochodzenie lub śledztwo;

- d) wyłączać prowadzącego dochodzenie lub śledztwo z przyczyn wskazanych w art. 38 § 1;
- e) przejąć sprawę całkowicie do swego prowadzenia.

Art. 179⁴. § 1. Udział prokuratora wojskowego w śledztwie jest konieczny przy sporządzaniu protokołu o zaznajomieniu podejrzanego z materiałami śledztwa.

§ 2. W wyjątkowych przypadkach, zwłaszcza gdy sprawa nie jest zawita, prokurator wojskowy może odstąpić od udziału w dokonaniu czynności określonej w § 1.

Art. 179⁵. Postanowienie o zawieszeniu postępowania karnego wymaga pisemnego zatwierdzenia prokuratora wojskowego.

Art. 179⁶. § 1. Akt oskarżenia sporządzony przez prowadzącego dochodzenie lub śledztwo wymaga pisemnego zatwierdzenia prokuratora wojskowego.

§ 2. Jeżeli akt oskarżenia sporządzony przez prowadzącego dochodzenie lub śledztwo jest wadliwy w całości lub w części, prokurator wojskowy zarządza sporządzenie nowego aktu oskarżenia albo sam go sporządza.

§ 3. Przepis art. 171 § 3 stosuje się odpowiednio.”;

31) w art. 181 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przesyłając sądowi akt oskarżenia prokurator wojskowy załącza akta, inne załączniki oraz w miarę możliwości dowody rzeczowe i zarazem składa oświadczenie co do swego udziału w rozprawie.”;

32) w art. 254 § 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 254. § 1. Zażalenie wnosi się do organu, który wydał zaskarżone postanowienie. Można je wnieść również bezpośrednio do sądu lub prokuratora powołanego do rozpoznania zażalenia.”;

33) po art. 254 wprowadza się nowy art. 254¹ w brzmieniu:

„Art. 254¹. Zażalenie na postanowienie, zarządzenie albo czynność prowadzącego dochodzenie lub śledztwo rozstrzyga prokurator wojskowy sprawujący nadzór nad postępowaniem przygotowawczym. Jeżeli śledztwo prowadzi prokurator wojskowy, zażalenie rozstrzyga prokurator wojskowy wyższego rzędu. O treści swego postanowienia prokurator wojskowy niezwłocznie zawiadamia pisemnie tego, kto wniósł zażalenie.”;

34) art. 256 otrzymuje brzmienie:

„Art. 256. Jeżeli organ, który wydał postanowienie, uzna zażalenie za słuszne, sam do niego przychyli się; w przeciwnym razie przedstawia je do rozstrzygnięcia wraz ze swoją opinią instancji odwoławczej.”;

35) w art. 257 skreśla się wyrazy „wymiaru sprawiedliwości”;

36) art. 259 otrzymuje brzmienie:

„Art. 259. Przepisy art. 252 — 254 i 255 — 258 stosuje się odpowiednio do zażaleń na zarządzenia, jak

również do zażeń na czynności prowadzącego dochodzenie lub śledztwo.”;

37) w art. 269 w § 1 skreśla się wyrazy „jeżeli Najwyższy Sąd Wojskowy uzna to za wskazane”;

38) art. 291 otrzymuje brzmienie:

„Art. 291. § 1. Wznowienie umorzonego dochodzenia lub śledztwa może nastąpić na mocy postanowienia właściwego prokuratora wojskowego wyższego rzędu tylko w razie ujawnienia nowych istotnych okoliczności nieznanych w poprzednim postępowaniu.

§ 2. Jeżeli w postępowaniu wznowionym podejrzanego ponownie tymczasowo aresztowano, zalicza się na poczet terminów wskazanych w art. 104 okres tymczasowego aresztowania w postępowaniu poprzednim.”

Art. 2. Uchyla się art. 9 i 10 przepisów wprowadzających Kodeks Wojskowego Postępowania Karnego (Dz. U. z 1953 r. Nr 36, poz. 154).

Art. 3. Uchyla się §§ 2 i 3 w art. 55 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30, poz. 192).

Art. 4. Upoważnia się Ministra Obrony Narodowej do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jednolitego tekstu Kodeksu Wojskowego Postępowania Karnego oraz przepisów wprowadzających Kodeks Wojskowego Postępowania Karnego z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji działów, rozdziałów, artykułów i paragrafów.

Art. 5. Dekret wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki
Sekretarz Rady Państwa: M. Rybicki